

СЛОВОВІР ПРЕФІКСАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У НАРОДНО-МЕДИЧНІЙ І ЛІКУВАЛЬНО-МАГІЧНІЙ ЛЕКСИЦІ (НА МАТЕРІАЛІ ГОВІРОК КІРОВОГРАДЩИНИ)

У статті досліджено префіксальні дієслова, які вживаються в лексиці народної медицини та лікувальної магії говірок Кіровоградщини. Вказано загальне значення мотиватів. Проведено їх словотвірний аналіз, виділено продуктивні, малопродуктивні та непродуктивні типи. Виявлено структуру мотиваторів. Охарактеризовано акцентуаційні особливості дериватів.

У системі дієслівного словотвору одним з найбільш поширених і продуктивних способів творення є префіксальний [1: 358; 2: 147]. За допомогою цього способу творяться мотивати від дієслів. Мовознавці зазначають таку специфічність слів даної групи: вільну здатність поєднуватися з префіксами лише тих дієслів, які мають первинно дієслівне походження. Відіменні дієслова утворюють префіксальні деривати у незначній кількості [3: 104; 4: 47-54].

Словотвір у різних аспектах в українській мові досліджували І.І. Ковалик, А.П. Грищенко, В.В. Грешук, Н.Ф. Клименко, І.І. Кунець, Д.Х. Баранник, Я.В. Закревська, М.А. Жовтобрюх, І.Г. Матвіяс, Б.М. Кулик, Н.Ф. Клименко, Є.А. Карпіловська та інші. Словотвору дієслів присвятили свої дослідження повністю або частково К.Г. Городенська, Т.М. Возний, Л.А. Юрчук, В.О. Горпинич, В.В. Німчук, С.П. Бевзенко та інші [4; 5; 6; 7; 8; 9]. Однак префіксальні дієслова народно-медичної та лікувально-магічної лексики Кіровоградщини ще не були предметом окремого дослідження, саме цим і зумовлена актуальність цієї роботи. Мета статті – словотвірний аналіз таких дієслів. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) проаналізувати дієслова, утворені префіксальним способом; 2) виявити продуктивні та непродуктивні типи; 3) охарактеризувати акцентуаційні особливості дериватів.

Матеріалом для цієї статті послуговували дані "Словника лексики та фразеології народної медицини й лікувальної магії Кіровоградщини" О.М. Вікторіної [10]. Дослідження народно-медичних і лікувально-магічних термінів на місцевому матеріалі показало, що ця лексична група є досить чисельною. Зокрема, "Словник лексики та фразеології народної медицини й лікувальної магії Кіровоградщини" містить 7 146 лексем і сталих сполук та їхніх варіантів. З них 1270 одиниць (17,77 %) – дієслова, серед яких 461 – префіксальні (36,29 %). Вони утворені за 14-ма словотвірними типами різної продуктивності. Також виявлено одне одиничне утворення, яке не належить до жодного з них. Аналізовані типи подано відповідно до їхньої словотвірної активності – від найпродуктивніших до непродуктивних.

Префікс *з-* (*зі-*, *зо-*, *із-*, *с-*). З префіксом *з-* (*зі-*, *зо-*, *із-*, *с-*) утворилися 78 дериватів доконаного виду та їхніх дублетів, що становить 16,91 %. Загальне значення похідних: "довести до результату дію, названу твірним словом": *ізли?ти* ← *ли?ти*, *ізлизати* ← *лизати*. У літературній мові цей формант "вказує на напрямок руху, однократний вияв дії, ... утворює форми доконаного виду" [11: 371]. Як зазначає В.М. Русанівський, ще в XIV ст. префікси *зо-*, *со-* "мали фінитивне значення і розрізнялися уже з погляду фонетики, а не семантики" [12: 81].

Похідні з префіксом *з-* (*зі-*, *зо-*, *із-*, *с-*) мотивуються дієсловами такої структури: 1) суфіксальними, з морфами *-и-*, *-і-*, *-є-* (26): *ціли?ти* ← *ціли?ти*, *сдуре?ть* ← *дуре?ть*; *-ну-* (9): *збліднути* ← *бліднути*, *згаснути* ← *гаснути*; *-ува-* (3): *спаралізувати* ← *паралізувати*; *-а-* (1): *знеду?жати* ← *неду?жати*; 2) непохідними (35): *зламати* ← *ламати*, *скоробити* ← *коробити*; 3) постфіксальними (2): *скази?тися* ← *кази?тися*; 4) префіксальними (1): *знепритомнити* ← *непритомнити*; 5) суфіксально-постфіксальним (1): *спузири?тися* ← *пузиритися*; 6) префіксально-суфіксальним (1): *збезси?літи* ← *безсиліти*. Майже всі деривати з префіксом *з-* (*зі-*, *зо-*, *із-*, *с-*) мотивовані дієсловами недоконаного виду. Лише один мотиватор доконаного виду: *злягти?* ← *лягти?*.

Найчастіше вживається морф *з-* (43): *збожеволіти* ← *божеволіти*, *змарніти* ← *марніти*; дещо менше – *с-* (27): *стніть* ← *гніть*, *скалічити* ← *калічити*; значно рідше *із-* (4): *ізли?ти* ← *ли?ти*, *ізцели?ти* ← *ціли?ти*; *зі-* (3): *зійти?* ← *йти?*; *зо-* (1): *зомліти* ← *мліти*. Як бачимо, якщо корінь починається двома приголосними, то вживаються морфи *зі-* або *зо-*. Але у деяких випадках перед такою комбінацією стоїть префікс *з-* (*с-*): *згни?ти* ← *гни?ти*, *зкриви?ти* ← *криви?ти*. Аналізований тип словотворчо активний як у фактичному матеріалі, так і в літературній мові. Акцент похідних зберігається від мотиваторів.

Префікс *по-*. У досліджуваному матеріалі з формантом *по-* зафіксовано 76 мотивованих слів, що становить 16,48 %. Вони мають загальне значення "зробити інтенсивно, багато разів або з багатьма людьми дію, названу мотивувальним словом": *понапухати* ← *напухати*, *понабрякати* ← *набрякати*, *поболіти* ← *боліти*. За даними досліджень В.М. Русанівського, ще в XIV ст. префікс *по-* поєднувався "з досить значною кількістю дієслівних коренів" [12: 81]. Деривати мотивовані перехідними та неперехідними дієсловами недоконаного виду. Похідні утворюються від мотиваторів з такою структурою: 1) суфіксальними (42), з морфами *-и-*, *-і-* (30): *попри?щити* ← *при?щити*, *покривіти* ← *кривіти*; *-ну-* (7): *послабнути* ← *слабнути*; *-ча-* (*-ша-*) (4): *поглядшати* ← *глядшати*, *поду?жати* ← *ду?жати*; *-ува-* (1): *пошрамувати* ← *шрамувати*; 2) непохідними (22): *пом'я?ти* ← *м'я?ти*, *пому?ляти* ← *му?ляти*; 3) префіксально-суфіксальними (11): *повискакувати* ← *вискакувати*, *пороз'їдати* ← *роз'їдати*; 4) постфіксальним (1): *порепатися* ← *репатися*. Всі похідні доконаного виду.

Обидва типи належать до найпродуктивніших у досліджуваному матеріалі. Дослідники відносять префікс **по-** до поширених і в літературній мові [11: 373]. Акцент зберігається від мотиваторів [13: 83].

Префікс за-. З таким формантом утворилися 72 деривати, що становить 15,61 %. Дієслова з префіксом **за-** поділяються на 3 типи: 1) "довести до результату дію, названу твірним словом" (63): *заговори?ти* ← *говори?ти*, *закипіти* ← *кипіти*; 2) "почати дію, названу мотиватором" (6): *загрипувати* ← *грипувати*, *заятри?ти* ← *ятри?ти*; 3) "зазнати інтенсивної, надмірної дії, названої твірним словом" (3): *запу?хнути* ← *пу?хнути*, *загорбатіти* ← *горбатіти*. Усі деривати з префіксом **за-** доконаного виду. Вони мотивовані дієсловами недоконаного виду. Мотиватори слова мають таку структуру: 1) непохідні (42): *задави?ти* ← *дави?ти*, *задерти* ← *дерти*; 2) суфіксальні, з морфами **-и-**, **-і-** (23): *зачу?чверіти* ← *чу?чверіти*, *зашолудивіти* ← *шолудивіти*; **-ува-** (3): *загрипувати* ← *грипувати*; 3) префіксальні (2): *занемогти?* ← *немогти?*. Словотвірний тип продуктивний як у досліджуваному матеріалі, так і в літературній мові. Майже всі деривати зберігають наголос мотиваторів. Спорадично, у двох випадках, акцент переходить із суфікса на корінь: *заси?діти* ← *сидіти*, *застояти* ← *стоя?ти*.

Префікс о- (об-, обі-, обо-). В аналізованому матеріалі зафіксовано 71 дериват з варіантами із префіксом **о-** (**об-**, **обі-**, **обо-**), що становить 15,40 %. Вони мають загальне значення "довести до результату дію, названу твірним словом" *одряхліти* ← *дряхліти*, *омліти* ← *мліти*. Мотиватори – перехідні й неперехідні дієслова недоконаного виду. Вони мають таку структуру: 1) непохідні (42): *озівати* ← *зівати*, *ожи?ти* ← *жи?ти*; 2) суфіксальні, з морфами **-и-** (**-і-**) (24): *отемніти* ← *темніти*, *оніміти* ← *німіти*; **-ну-** (4): *ослабнути* ← *слабнути*; **-а-** (2): *акаркати* ← *каркати*; 3) постфіксальне (1): *очу?хатися* ← *чу?хатися*. Усі похідні доконаного виду. В 59 прикладах вживається морф **о-**: *опріти* ← *пріти*, *очманіти* ← *чманіти*; в 10 – **об-**: *обкури?ти* ← *кури?ти*, *обси?пати* ← *си?пати*; у 2 – **обо-**: *обомліти* ← *мліти*; в 1 – **обі-**: *обіміти* ← *мліти*. Словотвірний тип належить до найпродуктивніших у досліджуваному матеріалі. У літературній мові він також активний. Похідні дієслова зберігають наголос мотиваторів.

Префікс ви-. У досліджуваному матеріалі утворено 31 дериват із дублетами (6,72 %) з префіксом **ви-**. За словотвірним значенням вони діляться на 3 типи: 1) "довести до результату дію, названу мотиватором" (21): *ви?гаваріть* ← *говори?ти*, *ви?шептати* ← *шептати*; 2) "вилучити, прибрати, змістити щось з певного середовища за допомогою дії, названої твірним словом" (4): *ви?давити* ← *дави?ти*, *ви?щербити* ← *щерби?ти*; 3) "терпіти, витримати якийсь час, виконуючи дію, названу мотиватором" (3): *ви?боліти* ← *боліти*, *ви?чохнути* ← *чохнути*. Усі деривати доконаного виду. Похідні цього типу мотивуються дієсловами недоконаного виду. Твірні слова можуть мати таку структуру: 1) непохідні (20): *ви?варити* ← *варити?ти*, *ви?ломити* ← *ломити?ти*; 2) суфіксальні, з морфами **-и-** (**-і-**) (7): *ви?лисати* ← *лисати*, *ви?боліти* ← *боліти*; **-а-** (2): *ви?дужати* ← *дужати*; **-ну-** (2): *ви?сохнути* ← *сохнути*. У зібраному матеріалі перший тип продуктивний, інші – малопродуктивні. У літературній мові дослідники відносять префікс **ви-** до поширених [11: 369]. Незалежно від акцентування твірного слова наголошується префікс **ви-** [14; 15; 17].

Префікс від- (віді-, од-, оді-). У фактичному матеріалі зафіксовано 27 похідних та їхніх фонетичних варіантів з даним формантом, що становить 5,85 %. Дієслова з префіксом **від-** (**віді-**, **од-**, **оді-**) діляться на п'ять семантичних типів: 1) "анулювати результат попередньої дії" (9): *відшептати* ← *нашептати*, *отде?лати* ← *сде?лати*; "префікс мотивувальних дієслів, як правило, відсутній" [17: 264]; 2) "закінчити дію, яку називає твірне слово" (8): *одгрипувати* ← *грипувати*, *відслабувати* ← *слабувати*; 3) "відділити периферійну частину тіла внаслідок дії, названої твірним словом" (4): *оття?пати* ← *тя?пати*, *відрізати* ← *різати*; 4) "довести частину тіла, орган до небажаного стану внаслідок дії, названої твірним словом" (3): *відби?ти* ← *би?ти*; 5) "вилікувати людину внаслідок старанного виконання дії, названої твірним словом" (3): *відної?ти* ← *ної?ти*, *відли?ти* ← *ли?ти* [7: 60].

Деривати мотивовані перехідними та неперехідними дієсловами недоконаного виду. Твірні мають таку структуру: 1) непохідні (21): *відби?ти* ← *би?ти*, *відійти?* ← *йти*; 2) суфіксальні (6), з морфами **-і-** (3): *відболіти* ← *боліти*; **-ува-** (2): *відслабувати* ← *слабувати*; **-а-** (1): *відшептати* ← *шептати*. Найчастіше вживається морф **від-** (18): *відходи?ти* ← *ходи?ти*, *відної?ти* ← *ної?ти*; **от-** (5): *отрізати* ← *різати*; **од-** (2): *одгрипувати* ← *грипувати*; **оді-** (1): *одібра?ти* ← *бра?ти*; **віді-** (1): *відійти?* ← *йти*. Перші два типи є малопродуктивними, третій, четвертий і п'ятий – непродуктивними. У літературній мові дослідники відносять такий префікс до поширених [11: 370]. Наголос похідних слів співпадає з наголосом твірних.

Префікс на-. З цим формантом у досліджуваному матеріалі утворилося 24 деривати із фонетичними варіантами, що становить 5,20 %. Вони мають загальне значення "довести до результату дію, названу твірним словом": *накли?кати* ← *кли?кати*, *нав'яти* ← *в'яти*. Дослідники стверджують, що з XIV ст. префікс **на-** вживається переважно як засіб творення нових дієслів та для вираження результату інтенсивно виконуваної дії [12: 87; 18: 214]. Деривати мотивовані перехідними й неперехідними безпрефіксальними дієсловами недоконаного виду. Деривати з префіксом **на-** утворюються від дієслів такої структури: 1) непохідних (17): *наплакати* ← *плакати*; *нарвати* ← *рвати*; 2) суфіксальних (3), з морфами **-і-** (2): *наболіти* ← *боліти*; **-а-** (1): *нашептати* ← *шептати*. Усі деривати доконаного виду. Акцент зберігається від твірних слів.

Префікс роз- (розі-). З таким формантом зафіксовано 18 похідних (3,90 %). Їх загальне значення – "зробити з сильною інтенсивністю дію, названу твірним словом": *розпаняхати* ← *паняхати*, *розсікти* ← *сікти*.

О.А. Земська характерною особливістю цього префікса називає його "універсалізм, здатність приєднуватися до слів різних частин мови" [19: 13]. Твірні – перехідні та неперехідні дієслова недоконаного виду. За структурою вони можуть бути: 1) непохідними (13): *розтрощи?ти* ← *трощи?ти*, *роз'ї?сти* ← *ї?сти*; 2) суфіксальними, з морфами **-і-** (5): *розшаленіти* ← *шаленіти*. Усі деривати доконаного виду. Морф **роз-** має

17 похідних, **розі-** – один: *розірв́ати* ← *рв́ати*. Можливо, це пояснюється збігом приголосних на початку кореня, але у двох інших випадках такої комбінації суфікс **розі-** не вживається: *роздоби?ти* ← *доби?ти*, *розтрощи?ти* ← *трощи?ти*. Словотвірний тип продуктивний. У літературній мові Л.М. Полюга відносить суфікс **роз-** (**розі-**) до поширених [11: 371]. Акцент зберігається від твірних слів [20: 66].

Префікс при-. З цим формантом утворилося 17 мотивованих слів, що становить 3,68 %. За словотвірним значенням вони діляться на 2 типи: 1) "зробити, пережити з незначною інтенсивністю дію, названу твірним словом" (10): *примарніти* ← *марніти*, *припу?хнути* ← *пу?хнути*; 2) "довести до кінцевого результату дію, названу твірним словом" (7): *придуши?ти* ← *души?ти*, *приворожи?ти* ← *ворожи?ти*.

Деривати мотивовані перехідними та неперехідними безпрефіксальними дієсловами недоконаного виду. Похідні з префіксом **при-** мотивуються дієсловами такої структури: 1) непохідними (12): *прищемо?ти* ← *щемо?ти*, *придави?ти* ← *дави?ти*; 2) суфіксальними, з морфами **-и-**, **-і-** (5): *приморозити* ← *морозити*, *прихворіти* ← *хворіти*. Усі мотивовані слова доконаного виду. Обидва типи малопродуктивні у фактичному матеріалі. У літературній мові дослідники вважають префікс **при-** поширеним [11: 374]. Наголос зберігається від твірних слів [20: 66].

Префікс у- (в-). Зафіксовано 16 похідних і фонетичних дублетів із таким словотворчим засобом, що становить 3,47 %. Дієслова з префіксом **у-** (**в-**) мають значення "закінчити, довести до результату дію, названу твірним словом": *вчамр́ити* ← *чамр́ити*, *умлі́ти* ← *млі́ти*. В.М. Русанівський зазначає, що в документах XIV ст. "в більшості випадків позиційні варіанти вільно видозмінюються" [12: 81]. Приєднання префікса **оу-/в-** тільки модифікувало значення безпрефіксного дієслова [11: 213]. Деривати цього типу мотивовані перехідними й неперехідними безпрефіксальними дієсловами недоконаного виду. Твірні слова за структурою можуть бути: 1) непохідними (10): *втамув́ати* ← *тамув́ати*, *упрі́ти* ← *прі́ти*; 2) суфіксальними (4), з морфами **-ну-** (2): *вбліднути* ← *бліднути*; **-і-**, **-и-** (3): *вчаді́ти* ← *чаді́ти*. Всі мотивовані слова доконаного виду. Морф **у-** вживається в 12 утвореннях, **в-** – у чотирьох. Не виявлено певної системності вживання цих морфів перед певними (голосними чи приголосними) звуками. Так, перед двома приголосними може стояти як **у-**, так і **в-**: *укля?кнути* ← *кля?кнути*, *вбліднути* ← *бліднути*. Словотвірний тип досить продуктивний. У літературній мові дослідники відносять цей формант до поширених [11: 369]. Переважна більшість дериватів зберігає акцент від твірного слова. Спорадично, в одному випадку, наголос переходить на корінь: *ура́зити* ← *рази?ти*.

Префікс пере-. З цим префіксом утворилося 13 дериватів (2,81 %). Вони поділяються на 3 типи: 1) "інтенсивно або багаторазово зробити дію, названу твірним словом" (7): *переби?ти* ← *би?ти*, *перепоро́ти* ← *поро́ти*; 2) "припинити дію, названу твірним словом" (5): *перегрипу́вати* ← *грипу́вати*, *перека́шляти* ← *ка́шляти*, *перехворі́ти* ← *хворі́ти*; 3) "зробити дію, названу твірним словом, небажано довгою за тривалістю у часі" (1): *переспа́ти* ← *спа́ти* (пор. *перевари?ти* ← *вари?ти*).

Деривати утворюються від перехідних і неперехідних безпрефіксальних дієслів недоконаного виду. Твірні слова можуть мати таку структуру: 1) непохідні (6): *перелам́ати* ← *лам́ати*, *перемлі́ти* ← *млі́ти*; 2) суфіксальні (8), з морфами **-і-** (3): *переболі́ти* ← *болі́ти*; **-ну-** (3): *перехоло́нути* ← *холо́нути*; **-я-** (1): *перека́шляти* ← *ка́шляти*; **-ува-** (1): *перегрипу́вати* ← *грипу́вати*. Мотивовані дієслова доконаного виду, як перехідні, так і неперехідні. Перші два типи малопродуктивні, третій – непродуктивний. Акцент зберігається від твірного слова [13: 83].

Префікс під- (под-). З таким формантом утворено 8 похідних, що становить 1,73 %. Вони поділяються на 2 типи: 1) "з незначною інтенсивністю виконати дію, названу твірним словом" (6): *підліку́вати* ← *ліку́вати*, *підпу?хнути* ← *пу?хнути*; 2) "таємно зробити дію, названу твірним словом" (2): *підси?пати* ← *си?пати* (пор. *підгля?діти* ← *гляді́ти*). У досліджуваному матеріалі перший тип малопродуктивний, другий – непродуктивний. Твірні – перехідні та неперехідні дієслова недоконаного виду. Деривати з префіксом **під-** (**под-**) мотивуються дієсловами такої структури: 1) непохідними (7): *підкури?ти* ← *кури?ти*, *підліку́вати* ← *ліку́вати*; 2) префіксальними (1): *підупа́сти* ← *упа́сти*. Похідні можуть бути і перехідними, і неперехідними, всі доконаного виду. Морф **під-** вживається у 7 прикладах: *підби?ти* ← *би?ти*; **под-** – в одному: *подде?лать* ← *де?лать*. Акцент деривата співпадає з акцентом твірного слова.

Префікс про-. У фактичному матеріалі зафіксовано 7 дериватів з префіксом **про-**, що становить 1,51 %. Вони мають загальне значення "закінчити, довести до результату дію, названу твірним словом": *провали?ти* ← *вали?ти*, *проби?ти* ← *би?ти*. Похідні утворилися від перехідних та неперехідних непохідних дієслів: *проко́лоти* ← *ко́лоти*, *проме́рзнути* ← *ме́рзнути*. Всі деривати доконаного виду. Перший тип малопродуктивний, другий – непродуктивний. У літературній мові Л.М. Полюга відносить префікс **про-** до поширених [11: 374]. Наголос зберігається від твірного слова.

Префікс над-. Зафіксовано лише 2 деривата (0,43 %) з цим префіксом. Вони мають значення "неповна дія або дія у невеликій мірі, названа твірним словом": *надколо́ти* ← *коло́ти*, *надломи?ти* ← *ломи?ти*. Деривати мотивовані непохідними дієсловами. У літературній мові дослідники відносять префікс **над-** до поширених, він "вказує на наближення або віддалення чогось" [11: 372]. Можливо, саме його основна функція до вказівки просторових відношень і є причиною пасивності в досліджуваному матеріалі. Наголос зберігається від твірного слова.

Крім зазначених словотвірних типів, зафіксовано один мотиват (0,21 %) з префіксом **не-**, який у літературній мові також не відзначається словотвірною активністю. Похідне утворення має значення "заперечення дії, названої твірним словом": *незду?жати* ← *здужати* (пор. *неполю́бля?ти* ← *полю́бля?ти*, *нестава́ти* ← *става́ти*). Мотиват утворився від суфіксально-префіксального дієслова. Акцент похідного слова співпадає з акцентом твірного.

Отже, зафіксовані в народно-медичній і лікувально-магічній лексиці Кіровоградщини префіксальні дієслова утворюються за 14-ма різними з продуктивної точки зору типами. Найпродуктивнішим у досліджуваному матеріалі є префікси *з-* (*зі-, зо-, із-, с-*) (16,91 %), *по-* (16,48 %), *за-* (15,61 %), *о-* (*об-, обі-, обо-*) (15,40 %). Менш продуктивними – *ви-* (6,72 %), *від-* (*віді-, од-, оді-*) (5,85 %), *на-* (5,20 %), *роз-* (*розі-*) (3,90 %), *при-* (3,68 %), *у-* (*в-*) (3,47 %). До малопродуктивних відносяться *пере-* (2,81 %), *під-* (1,73 %), *про-* (1,51 %). До непродуктивних – *над-* (0,43 %). Виявлено також одне одиничне дієслово (0,21 %). Майже в усіх мотиватах (крім тих, що утворені за допомогою префікса *ви-*) зберігається наголос від мотиватора. Спорадично в дериватах із формантами *за-, у- (в-)* наголос переходить із суфікса на корінь. У похідних з формантом *ви-* завжди акцентуаційно виділяється префікс.

Перспективним є дослідження словотвору суфіксальних дієслів, а також інших частин мови лексики народної медицини та лікувальної магії говірок Кіровоградщини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Виноградов В.В. Русский язык. Грамматическое учение о слове. – М.: Высшая школа, 1986. – 640 с.
2. Моисеев А.И. Основные вопросы словообразования в современном русском литературном языке. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1987. – 206 с.
3. Шанский Н.М. Очерки по русскому словообразованию. – М.: Изд-во Московского ун-та, 1968. – 310 с.
4. Городенська К.Г., Кравченко М.В. Словотвірна структура слова (відіменні деривати). – К.: Наук. думка, 1981. – 199 с.
5. Возний Т.М. Словотвір дієслів в українській мові у порівнянні з російською та білоруською. – Львів: Вища школа, 1981. – 187 с.
6. Словотвір сучасної української літературної мови. – К.: Наукова думка, 1979. – 408 с.
7. Горпинич В.О. Будова слова і словотвір. – К.: Радянська школа, 1977. – 118 с.
8. Німчук В.В. Префіксальний словотвір дієслів у Закарпатських говорах // Структура українських говорів. – К., 1982. – С. 85-112.
9. Бевзенко С.П. Із історії словотвору дієслів української мови // Наукові записки. – Ужгород, 1958. – С. 3-20.
10. Вікторіна О.М. Словник лексики та фразеології народної медицини й лікувальної магії Кіровоградщини. – Кіровоград: Центрально-Українське вид-во, 2006. – 436 с.
11. Полюга Л.М. Морфемний словник. – К.: Радянська школа, – 1983. – 464 с.
12. Русанівський В.М. Структура українського дієслова. – К., 1971. – 315 с.
13. Земская Е.А. Словообразование как деятельность. – М.: Наука, 1992. – 220 с.
14. Кіндей Л.Г. Особливості квантитативної семантики префікса *ви-* у похідних словах // Наукові записки. – Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2000. – Вип. 30. – С. 279-286.
15. Кіндей Л.Г. Специфіка вокативної семантики префікса *ви-* у дієслівних похідних // Наукові записки. – Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. – Вип. 35. – С. 156-164.
16. Задорожний В.Б. Про причину постійної наголошеності префікса *ви-* в дієсловах доконаного виду // Мовознавство. – 2003. – № 4. – С. 66-75.
17. Грамматика современного русского литературного языка. – М.: Наука, 1970. – 767 с.
18. Гумецька Л.Л. Нарис словотворчої системи української актової мови XIV – XV ст. – К.: Вид-во АН УРСР, 1958. – 298 с.
19. Земская Е.А. О развитии приставочного словообразования глаголов // Русский язык в школе. – 1962. – № 2. – С. 13-15.
20. Задорожний В.Б. Реконструкція акцентних процесів у префіксальних дієслівних утвореннях // Мовознавство. – 2003. – № 1. – С. 66-76.

Матеріал надійшов до редакції 27.03.2007 р.

Викторина Е.Н. Словообразование приставочных глаголов в народно-медицинской и лечебно-магической лексике (на материале говоров Кировоградской области).

В статье исследуются приставочные глаголы, употребляющиеся в лексике народной медицины и лечебной магии говоров Кировоградской области. Указывается общее значение мотивированных слов. Проводится их словообразовательный анализ, выделяются продуктивные, малопродуктивные, непродуктивные типы.

Характеризуются акцентологические особенности дериватов.

Victorina O.M. The Word-Building of Prefixed Verbs in Folk Medical and Medical Magic Lexicon (on the Material of the Kirovohrad Region Dialect).

The prefixed verbs, which are used in lexicon of folk medicine and medical magic dialect of the Kirovohrad region are explored in this article. The general importance of the motivation is specified. Their word-building analysis is accomplished. The productive, less productive and non-productive types are revealed. The structure of motivators is revealed. The stress particularities of the derivatives are characterized.